

Perspectiefnota

2016-2019

INHOUD

	Blz.
Inleiding	1
A. Uitgangspunten begroting 2016	3
B. Nieuw beleid	5
C. Financiële positie	19

INLEIDING

Aan de raad,

Perspectiefnota 2016-2019

Wij bieden u hierbij de Perspectiefnota 2016-2019 aan.

De nota geeft inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente voor 2016 tot en met 2019.

In hoofdstuk A leggen wij u de uitgangspunten voor de begroting 2016 voor.

In hoofdstuk B stellen wij u (beperkt) nieuwe beleidswensen voor, waar nieuw budget voor nodig is (alleen maar in het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien). In dit hoofdstuk gaan wij, omdat uw raad bij de behandeling van deze perspectiefnota de algemene beschouwingen houdt, ook in op de belangrijkste beleidsontwikkelingen die wij zien voor 2016 en volgende jaren.

De financiële positie komt aan de orde in hoofdstuk C.

Vanwege een aantal onzekerheden, die we in dit hoofdstuk als risico's beschreven hebben, kan het zijn dat het meerjarig beeld dat hieronder is samengevat bij de begroting nog weer bijgesteld moet worden.

Meerjarenraming 2016-2019 (bedragen x € 1.000,00)

	2016	2017	2018	2019
Saldi na verwerking voorjaarsnota 2015	-308	509	338	338
Mutaties perspectiefnota	-223	-217	-213	-175
Saldi na verwerking perspectiefnota	-531	292	125	163

De meerjarenraming vertoont in 2019 een positief resultaat van € 163.000,00. Wij stellen voor dit bedrag als buffer beschikbaar te houden voor financiële risico's (zie hoofdstuk C).

Behandeling

Wij stellen u voor de Perspectiefnota 2016-2019 te behandelen in uw vergadering van 8 juni 2015. U hebt aangegeven in deze vergadering ook de algemene beschouwingen te zullen houden.

Besluitvorming

Met de vaststelling van de Perspectiefnota stemt u in met:

- de kaders voor de begroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2019;
- het verwerken van nieuw beleid in de begroting 2016 en/of meerjarenraming 2017-2019.
Definitief besluit u daarover bij de vaststelling van de begroting 2016.

Stadskanaal, 21 april 2015

Burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

mevrouw B.A.H. Galama
burgemeester

A. Uitgangspunten begroting 2016

UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2016

Verwacht aantal inwoners op 1 januari 2016

De werkelijke inwonersaantallen in voorgaande jaren waren:

1 januari 2015	32.610
1 januari 2014	32.803
1 januari 2013	32.885

Het aantal inwoners heeft voor de begroting gevolgen voor enerzijds de lasten, met name op inwoneraantallen gebaseerde bijdragen, en anderzijds de baten, met name de uitkering uit het gemeentefonds. Het aantal inwoners daalt gestaag en wij stellen voor op basis van deze negatieve trend voor de begroting 2016 uit te gaan van **32.500 inwoners**.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2015 is een budget van € 36.025,00 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Dit komt overeen met € 1,10 per inwoner (32.750 inwoners). Wij stellen voor dit bedrag per inwoner te verhogen met het voorgestelde prijsstijgingspercentage waarmee het voor 2016 € 1,11 bedraagt. In de begroting 2016 wordt dan een raming van € **36.075,00** opgenomen voor onvoorziene uitgaven (32.500 inwoners x € 1,11).

Rentepercentage financieringsmiddelen

Om een reëel beeld te geven van de lasten van vaste activa rekenen we rente over de financiering toe aan investeringen. Een groot deel van de investeringen wordt gefinancierd met interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen). Hierdoor wordt rente bespaard omdat we voor dit deel geen geld hoeven te lenen. Het overige deel wordt gefinancierd met externe middelen, hoofdzakelijk langlopende geldleningen.

In de begroting 2015 is voor het toerekenen van rente aan investeringen uitgegaan van 4%. De rentevergoeding voor het gebruik van interne financieringsmiddelen is eveneens op 4% gesteld (bespaarde rente). Dit is een interne rekenrente waarvan het percentage los moet worden gezien van de actuele rentestand op de kapitaalmarkt.

De totale rentelasten (interne en externe) worden uitgedrukt in een percentage van de vaste activa (omslagrente). Het percentage wordt voornamelijk bepaald door de gewogen rentelast op de opgenomen vaste geldleningen (per 1 januari 2015 3,72%).

Wij stellen voor om bij het opstellen van de begroting 2016 uit te gaan van (afgerond) **4%** voor zowel de omslagrente als de rentevergoeding interne financieringsmiddelen.

Loon/ en prijsontwikkelingen

Voor het bepalen van de percentages voor de verwachte loon- en prijsontwikkelingen maken we gebruik van gepubliceerde kernegevens 2013-2016 van het Centraal Planbureau.

Ontwikkeling lonen

Met betrekking tot het vaststellen van een uitgangspunt voor de loonkosten spelen twee ontwikkelingen, de systematiek en het loonstijgingspercentage.

Systematiek

Een groot deel van de medewerkers geniet een salaris op basis van twee of drie uitlooperperiodieken. In de begroting 2015 is uitgegaan van de toegestane formatie en het maximum van de salarisschalen + twee uitlooperperiodieken. Wij stellen voor om voor de begroting 2016 dezelfde systematiek te hanteren. Op deze wijze worden de salariskosten reëel geraamd.

Loonstijgingspercentage

De laatst overeengekomen cao voor gemeenteambtenaren loopt van 1 januari 2014 tot 1 januari 2016. Vanaf 1 januari 2016 ontbreekt een goede basis voor het vaststellen van een uitgangspunt voor de loonstijging. Gelet op het voorzichtig positieve herstel van de economie en de verwachte gemiddelde stijging van de lonen in marktsector volgens de cao's (1,4%) is het denkbaar dat de directe salariskosten met 1,5% stijgen. Wij verwachten op voorhand geen stijging van de loonkosten door secundaire arbeidsvoorwaarden en van de werkgeverslasten.

Daarom stellen wij voor bij het opstellen van de begroting 2016 uit te gaan van een **loonstijging van 1,5%** ten opzichte van het salarisniveau 2015. Een loonstijging van 1,5% levert een absolute stijging van circa € 175.000,00 van de directe personeelskosten op.

Ontwikkeling prijzen

Voor het bepalen van het uitgangspunt voor prijsontwikkelingen zijn we tot en met de begroting 2015 uitgegaan van de consumentenprijsindex (CPI). Het Centraal Planbureau publiceert voor de verwachte inflatie in 2016 de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP) en niet meer de CPI. In de begroting 2015 is het begrote prijsniveau gelijk aan het verwachte prijsniveau gebaseerd op het CPI. Wij stellen voor met ingang van de begroting 2016 uit te gaan van de HICP en het jaar 2015 als basisjaar voor de ontwikkelingen te nemen.

<u>Jaar</u>	<u>Begroting</u>	<u>HICP</u>
2015	100,00	100,00
2016 stijging	<u>1,00</u>	<u>0,90</u>
2016	101,00	100,90

Wij stellen voor bij het opstellen van de begroting 2016 een **prijsstijging van (afgerond) 1%** te hanteren.

Compensatie loon/ en prijsstijgingen (nominale ontwikkelingen)

In de regel vindt bij benadering een compensatie van hogere kosten door stijging van lonen en overige prijzen plaats via het gemeentefonds door bijstelling van het (nominale deel van het) accres. Via de komende meicirculaire wordt u op de hoogte gesteld van de financiële gevolgen van de nominale ontwikkelingen.

Huurprijzen

Het is regel de huurprijzen van welzijnsaccommodaties, sportaccommodaties en grondstrookjes met een oppervlakte kleiner dan 25 are jaarlijks trendmatig te verhogen. Wij stellen voor de verwachte prijsontwikkeling als uitgangspunt voor de huurverhoging te hanteren. Dit betekent voor 2016 een verhoging van de **huurprijzen met 1%** ten opzichte van 2015.

De huurprijzen van gronden met een oppervlakte van meer dan 25 are worden door de Grondkamer vastgesteld.

B. Nieuw beleid

NIEUW BELEID

In dit hoofdstuk zijn per programma de nieuwe beleidswensen opgenomen.

Evenals voorgaande jaren hebben wij ten aanzien van het nieuwe beleid gekozen voor de volgende prioriteitsindeling.

1. Prioriteiten als gevolg van wettelijke verplichtingen
2. Prioriteiten als gevolg van aangegane eigen verplichtingen
3. Prioriteiten als gevolg van wensen/ambities

PROGRAMMA 1 WELZIJN EN ZORG

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Van de gemeenten wordt verwacht dat zij, als meest nabije overheid, er in zal slagen om de inzet en de omvang van geïndiceerde zorg, begeleiding en financiële ondersteuning terug te dringen, de gezondheid te verbeteren en de zelfredzaamheid en participatie van burgers te vergroten. De taken en verantwoordelijkheden en mogelijkheden voor onze gemeente zijn daartoe per 1 januari 2015 vergroot. Bijzonder hierbij is dat de opdracht en het daarop afgestemde budget er nu ligt, maar dat de daarvoor benodigde omslag in denken en wijze van werken nog maar aan het begin staat. De komende jaren moeten dan ook gezien worden als een ontwikkel- en implementatie fase binnen het sociale domein. Wat ons te doen staat is onder meer:

- het versterken van de signaalfunctie, waardoor preventie en vroegtijdige interventie mogelijk wordt;
- het verbinden van organisaties en initiatieven in wijken en gebieden, waardoor ze gezamenlijk een antwoord kunnen geven op de participatievragen van de inwoners;
- het daar waar mogelijk ondervangen van vragen naar individuele voorzieningen door het stimuleren, faciliteren en doen inrichten van algemene voorzieningen;
- het, samen met de belangrijkste ketenpartners, smeden van netwerken van beroepskrachten, die elkaar ondersteunen en gezamenlijk werken aan snelle, vroegtijdige, nabije en eenvoudige oplossingen voor meer complexe hulpvragen;
- de samenwerking met het zorgkantoor en ziektekostenverzekeraar versterken om oplossingen te zoeken voor verbindingsvraagstukken tussen de verschillende financieringsbronnen (Zorgverzekeringswet, Wet Langdurige Zorg, Wmo en Jeugdwet);
- de samenwerking met de centrumgemeente Groningen continueren op de gebieden beschermd wonen, ggz-inloop en Maatschappelijke Opvang / Vrouwenopvang. De komende jaren staat in het overleg met de centrumgemeente de transformatie van "zorg naar participatie" op de agenda. Onderdeel van deze transformatie is samenhang te realiseren tussen het aanbod aan Beschermd wonen, Maatschappelijke Opvang/Vrouwenopvang en de inloop GGz met als doel "Van beschermd wonen naar ondersteuning thuis";
- de onafhankelijke cliëntondersteuning en de inkoop van de (voorheen) AWBZ taken na 2016 organiseren;
- het in samenwerking met Groninger gemeenten organiseren van het toezicht bij calamiteiten en geweld vanaf 2016;
- het zodanig vormgeven van het (algemene) toezicht, klachtenafhandeling en het aansluiten op het landelijk kwaliteitskader dat dit niet ten koste gaat van effectieve uitvoering van de zorg.

Dit alles vraagt om gemeentelijke sturing, investering, richtinggevende subsidiëring en contracten, het afsluiten van convenanten en een heldere informatievoorziening en communicatie.

Onze (bestuurlijke) overlegstructuur met ketenpartners zal hierop ingericht gaan worden.

(Volks)gezondheid

Bovenstaande heeft een nauwe relatie met het gezondheidsbeleid. Binnen ons lokaal gezondheidsbeleid stimuleren en faciliteren wij burgers om verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen gezondheid en die van anderen. Ons lokaal gezondheidsbeleid kent vijf speerpunten: Overgewicht, sport en bewegen; Weerbaarheid; Alcoholgebruik jongeren; Versterken welzijn, eigen kracht en participatie en Regie op vraag en aanbod zorg. Deze speerpunten krijgen de komende jaren extra aandacht door onze deelname aan twee gezondheid bevorderende programma's: Gezond in de Stads (GIDS) en Kans voor de Veenkoloniën. De komende jaren worden beide programma's uitgewerkt en uitgevoerd.

GIDS

Dit is een vierjarig programma gericht op het wegnemen van gezondheidsachterstanden in wijken via 5 sporen: participatie, preventie en zorg, gedragen vaardigheden, fysieke leefomgeving en sociale leefomgeving. Het gaat daarbij om:

- wijkgericht werken aan gezondheid;
- stimuleren van gezond gedrag;
- stimuleren dat mensen actief mee kunnen doen aan de maatschappij.

Wij ontvangen hiervoor een decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad (GIDS) voor een lokale integrale aanpak van gezondheidsachterstanden. Stadskanaal ontvangt hiervoor in 2014 € 101.000,00 en voor 2015 - 2017 jaarlijks € 122.000,00, totaal € 467.000,00.

Kans voor de Veenkoloniën

Voor de periode 2015-2022 nemen wij deel aan het project "Kans voor de Veenkoloniën" dat zich richt op de aanpak van sociaal economische gezondheidsverschillen in het Veenkoloniaal gebied. Voor deze aanpak stelt de Tweede Kamer (motie Wolbert) een bedrag van € 10 miljoen beschikbaar aan de regio in 8 jaarlijkse tranches. Samen met burgers en organisaties wordt gezocht naar oplossingen voor gezondheidsverschillen en wordt gebruik gemaakt van de kracht van de regio. Hiermee leveren we een bijdrage aan de leefbaarheid in het gebied en kwalitatief goede, toegankelijke en betaalbare zorg. De regio is inmiddels afgebakend en bestaat uit 8 Groninger gemeenten en 5 Drentse gemeenten waar sprake is van een "lage SES"(Sociaal Economische Status).

PROGRAMMA 2 WONEN EN VOORZIENINGEN

Demografische ontwikkelingen en regionale samenwerking

Sinds 2011 werken de 7 Oost-Groningse gemeenten samen in het regionaal woon- en leefbaarheidsplan (RWLP). Het doel van de samenwerking is om de opgaven die krimp en vergrijzing in de regio met zich mee brengen het hoofd te bieden. Op dit moment wordt aan een vervolg op het eerste RWLP gewerkt. In opdracht van de provincie en het Rijk is daartoe een maatschappelijke kostenbaten analyse (MKBA) uitgevoerd. De MKBA schetst een aantal scenario's op basis waarvan keuzes gemaakt kunnen worden voor wat betreft het in stand houden van zoveel mogelijk, kwalitatief goede voorzieningen en het omgaan met overtollig maatschappelijk vastgoed om verpaupering te voorkomen.

Musselkanaal

In Musselkanaal zijn enige ontwikkelingen die om een integrale aanpak vragen. Het gaat onder meer om de transformatie van de sociale woningvoorraad en de aanpak van leegstaande winkels en verpauperde panden. Gemeente, Lefier en Stichting Dorpsbelangen Musselkanaal proberen hiervoor een gezamenlijke visie en aanpak te ontwikkelen.

Particuliere woningvoorraad

De Stichting Waardebehoud Onroerend Goed is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde, de corporaties Acantus en Lefier, de Rabobank Zuid- en Oost Groningen, werkgeversorganisatie VNO-NCW Noord en de provincie Groningen. De Stichting heeft als doel om, gedurende een pilotproject van drie jaar, onroerend goed in de regio Oost-Groningen met een sterke negatieve invloed op de waarde van omliggend vastgoed, op te knappen of uit de markt te nemen.

De regio Oost-Groningen heeft te kampen met demografische krimp. Door gelijktijdige vergrijzing en ontgroening zet die daling de komende jaren fors door. Niet alleen het aantal inwoners, maar ook het aantal huishoudens daalt. Door deze bevolkings- en huishoudensdaling ontstaat leegstand en worden bedrijfspanden, winkelpanden en woningen moeilijk verkoopbaar. Als aan deze panden geen aandacht wordt besteed, heeft dit een negatief effect op de waardeontwikkeling van omliggend onroerend goed. Dit probleem is met name urgent aan de onderkant van de particuliere woningmarkt. Met het oog op deze ontwikkeling is de Stichting Waardebehoud Onroerend Goed in het leven geroepen. De gemeente is vertegenwoordigd in het bestuur van de stichting (ambtelijk) en in de raad van toezicht (bestuurlijk).

Tijdens de pilot van drie jaar experimenteert de stichting met diverse typen ingrepen, met het doel om ervaring op te doen op het gebied van de aanpak van krimpproblematiek ten aanzien van de particuliere woningvoorraad.

Invallende zijn de drie jaar van de pilot bijna afgerond en wordt de laatste hand gelegd aan de evaluatie van de pilot. Rond de zomer zal de evaluatie gereed zijn en kunnen de aangesloten partijen een keus maken om door te gaan of te stoppen. Als wij de werkwijze van de Stichting Waardebehoud Onroerend Goed willen voortzetten, betekent dit dat opnieuw financiering beschikbaar gesteld moet worden. De afgelopen drie jaar heeft de gemeente in totaal € 166.000,00, ten laste van de reserve wijkontwikkeling, aan de stichting beschikbaar gesteld.

Volkshuisvesting

Op 1 juli 2015 treedt naar verwachting de nieuwe woningwet in werking. Doel van de woningwet is dat maatschappelijk bestemd vermogen beschikbaar blijft voor het verhuren van woningen voor de laagste inkomenscategorieën.

De belangrijkste onderdelen van de woningwet 2015 zijn:

- woningcorporaties keren terug naar hun kerntaak: het bouwen, verhuren en beheren van sociale huurwoningen aan mensen met een laag inkomen of aan mensen die om andere redenen moeilijk passende huisvesting kunnen vinden. In het verlengde hiervan mogen ze specifiek omschreven maatschappelijk vastgoed en bepaalde diensten voor leefbaarheid als 'diensten van algemeen economisch belang' (daeb) verrichten;
- woningcorporaties dragen bij aan het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid. Deze bijdrage wordt vastgelegd in prestatieafspraken tussen gemeente, bewonersorganisatie (is geen mede-ondertekenaar) en de woningcorporatie;
- de gemeente kan in haar woonvisie of volkshuisvestingsbeleid thema's benoemen waarop de woningcorporatie volgens haar dient te presteren. Bijvoorbeeld nieuwbouw van sociale huurwoningen, de gewenste ontwikkeling van de woningvoorraad (onder andere de verkoop, sloop, nieuwbouw), de betaalbaarheid en bereikbaarheid van de woningvoorraad, de huisvesting van specifieke doelgroepen en de kwaliteit en duurzaamheid van de woningvoorraad en de woonomgeving;
- de huurdersorganisatie is de lokale overlegpartner van de gemeente en de woningcorporatie. De huurdersorganisatie bepaalt zo mede het volkshuisvestingsbeleid.

Met de nieuwe woningwet komen gemeenten, corporaties en huurdersorganisaties in een nieuwe verhouding ten opzichte van elkaar te staan. Op grond van de in 2015 door de raad vast te stellen woonvisie, maken wij prestatieafspraken met Lefier en BCM. De prestatieafspraken gelden voor een periode van vijf jaar. In 2016 moeten de nieuwe verhoudingen zich verder ontwikkelen.

Spoorlijn Veendam-Stadskanaal

Op 18 december 2012 hebben provinciale staten een planuitwerkingsbesluit genomen voor de spoorlijn Veendam-Stadskanaal. Dat betekent dat het draagvlak en de middelen aanwezig zijn om de verder uit te werken plannen voor realisatie van de spoorlijn te toetsen op haalbaarheid en wenselijkheid. Tegelijkertijd was ook de vraag actueel of de spoorlijn onderdeel kon worden van de beheerconcessie tussen Ministerie Infrastructuur & Milieu (I&M) en ProRail. Na intensief overleg tussen provincie en ministerie bleek dat niet aan de orde. Vervolgens is een onderzoek uitgevoerd om een beter beeld te krijgen van de kosten rond beheer en onderhoud, aangezien de provincie die zelf zal moeten opbrengen zodra de spoorlijn gerealiseerd is. In een bestuurlijk overleg (Provincie Groningen, gemeente Stadskanaal, gemeente Veendam en STAR) zijn de uitkomsten van dit onderzoek besproken en is de intentie uitgesproken om de variant 'Lokaal Spoor' verder te onderzoeken. Voordat de planuitwerking inhoudelijk gestart kan worden, richt de provincie zich eerst op het uitspreken en formaliseren van de verhoudingen tussen betrokken partijen, en dan in het bijzonder tussen provincie, STAR, Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT), Ministerie I&M en ProRail. Immers, er is sprake van een bijzondere situatie, aangezien de provincie Groningen vooralsnog geen spoorlijn in beheer heeft. Bovendien is een dergelijke situatie ook voor ILT, Ministerie I&M en ProRail (betrekkelijk) nieuw. Als de verwachtingen, rollen/taken/verantwoordelijkheden en rechten/plichten jegens elkaar zijn vastgelegd dan zal worden gestart met de planuitwerking, waarvoor een ingenieursbureau gecontracteerd zal worden. De verwachting is dat de eerste stap (uitspreken en vastleggen van rollen/taken/verantwoordelijkheden) op zijn vroegst rond de zomer van 2015 afgerond is. Ten behoeve van afronding van deze stap zal tevens een bestuurlijk overleg plaatsvinden.

PROGRAMMA 3 JEUGD EN EDUCATIE

Jeugd

Met ingang van 2015 ligt de verantwoordelijkheid voor de Jeugdhulp bij de gemeente. Verwacht wordt dat de gemeente, als overheidsorgaan die het dichtst bij de inwoners staat, deze zorgtaak uiteindelijk effectief en efficiënt organiseert. Dit waar nodig in samenhang met andere ondersteuning die lokaal (al) beschikbaar is, via het principe van één regisseur, één gezin, één plan. We staan hierbij aan het begin van een transformatieproces, waarbij op alle niveaus nog regelmatig sprake zal zijn "uitvoeren, evalueren en bijstellen" van de cyclus. Een optimale voorbereide omgeving is de beste garantie voor een toekomstige generatie die zelfredzaam is, haar talenten kan ontplooiën en participeert in de samenleving. Daarvoor moet er de komende jaren nog het nodige gebeuren. De kanteling die binnen de Wmo inmiddels in gang is gezet, moet ook doorgezet worden naar de Jeugdhulp.

Educatie

Wij treffen de eerste voorbereidingen voor een nieuwe nota Lokaal Onderwijsbeleid dat vooral in het teken komt te staan van de lokale aansluiting Passend Onderwijs en Zorg voor Jeugd. Op (semi) provinciaal niveau zijn hierover door de gemeenten en samenwerkingsverbanden PO en VO op hoofdlijnen afspraken gemaakt. Daarnaast zet het Rijk in op intensivering van de aanpak laag-geletterdheid. Aan ons nu de opdracht om dit de komende jaren onderdeel te laten uitmaken van de ontwikkelingen in het sociale domein. Alvorens wij de nota schrijven willen wij eerst het "veld in" en op basis van de informatie die wij daar ontvangen gaan wij aan de slag.

Onderwijshuisvesting

Voor wat betreft onderwijshuisvesting zijn er de komende jaren twee ontwikkelingen. In de eerste plaats draagt per 1 augustus 2015 het Noorderpoort haar leerlingen voortgezet onderwijs (VO) in de gemeente over aan Ubbo Emmius. Daarmee wordt automatisch de huisvestingsverantwoordelijkheid overgedragen aan de gemeente. Al geruime tijd zijn wij met betrokken partijen in gesprek over de overdracht van een aantal gebouwen binnen onze gemeentegrenzen. Zodra wij hierover overeenstemming bereiken komen wij met een voorstel. In de tweede plaats de geplande onderwijsvoorziening voor de wijken Maarswold, Maarsstee, de Hagen, De Vogelwijk en de Borgen. Om deze in 2018 te kunnen realiseren, is nu gestart met het procesplan. Dit plan voorziet er in dat wij in de loop van dit jaar met een voorstel komen waarin wordt aangegeven voor hoeveel leerlingen en voor welke functies de nieuwe school gebouwd wordt en op welke plek deze wordt gerealiseerd.

PROGRAMMA 4 ECONOMIE EN ARBEIDSMARKT

Werkgelegenheid en arbeidsmarkt

In de loop van dit jaar komen wij met een nieuw economisch actieprogramma voor onze gemeente. In dit plan wordt een ambitieuzere en grotere rol weggelegd voor de gemeente om de verdere ontwikkeling (behoud en versterken) van de economie binnen onze eigen gemeentegrenzen te bevorderen. Als gemeente willen wij de komende jaren een meer coördinerende rol gaan oppakken om daarmee een nog betere samenwerking tot stand te brengen tussen overheid, ondernemers en onderwijs. Uiteindelijk doel hiervan is een hogere werkgelegenheid en minder werkloosheid in onze gemeente. Dit vergt overigens wel meer en een ander soort personele inzet. Zoals bekend is ook de commissie "Ruim baan voor Oost-Groningen" bezig met haar tweede opdracht om de werkgelegenheid in geheel Oost-Groningen te versterken. Als gemeente zijn wij hier vanuit de portefeuille Economie en Werk en Inkomen nauw bij betrokken. Na de zomer 2015 komt de commissie met een actieplan.

In het kader van de uitvoering van de Participatiewet en de nota "Invoering Participatiewet in Oost-Groningen" willen wij nadrukkelijk de verbinding leggen met de ontwikkeling van de nieuwe "uitvoeringsorganisatie" in Oost-Groningen, die in het kader van het "Akkoord van Westerlee" in 2016 van start moet gaan. Deze nieuwe "uitvoeringsorganisatie", waar de huidige TDC's in worden ondergebracht, richt zich vooral op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met als belangrijkste taken mensontwikkeling, bemiddelen en detachering. Ook hier is een hechte samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs op zowel lokaal-, sub-regionaal- (Oost-Groningen) als regionaal niveau (arbeidsmarktregio Groningen) van essentieel belang. De ambitie is namelijk om in Oost-Groningen in 2018 850 garantiebanen te realiseren binnen het reguliere bedrijfsleven. De toekomstige koers voor de twee SW-bedrijven (Wedeka en Synergon) is met het "Akkoord van Westerlee" ook bepaald. De ambitie is om deze twee bedrijven in 2018 te hebben afgebouwd en dat 60% van de huidige SW-medewerkers (totaal 1.800) via bijvoorbeeld individuele-groepsdetachering of begeleid werken zijn ondergebracht binnen het reguliere bedrijfsleven.

Recreatie en toerisme

Zoals afgesproken in het bestuursakkoord gaan we de mogelijkheden onderzoeken of een passantenhaven in het centrum van Stadskanaal haalbaar is en of er ondernemers zijn, die geïnteresseerd zijn in het (mee)investeren en exploiteren van een dergelijke voorziening. We gaan dit jaar nog starten met een voorstudie en in 2016 moet er een beslissing vallen of we overgaan tot realisatie. Heel nadrukkelijk willen wij bij de definitieve realisatie optimaal gebruik maken van de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (SROI).

Inkomensvoorzieningen en minima

Wij verwachten dat ons WWB-bestand zich de komende jaren stabiliseert tussen de 900 en 1.000 uitkeringsgerechtigden maar dat vooral de doelgroep jongeren hierbinnen zal gaan stijgen. Het gaat dan met name om de jongeren van de Pro/Vso-scholen met het profiel "arbeid" die vroeger in aanmerking kwamen voor een Wajong uitkering of SW-indicatie en vervolgens bij Wedeka aan de slag gingen. Met ingang van 1 januari 2015 kan dit niet meer. Het is onze ambitie om de komende jaren in heel Oost-Groningen deze jongeren zodanig te begeleiden dat, met gebruikmaking van ESF-middelen en samen met het onderwijs, zij vanuit een stageplek via onder andere een garantiebaan direct op een reguliere werkplek komen.

Dit jaar starten we nog met de herijking van ons armoedebeleid. Wij willen dat dit meer aansluit bij onze wijkaanpak en dat nog meer de focus wordt gelegd op preventie, vroegsignalering en activering van mensen in minimasituaties. Wij willen dit proces zorgvuldig doorlopen en uw raad hier in een aantal fases bij betrekken. Wij verwachten dat definitieve besluitvorming hierover in 2016 plaatsvindt. Hierin betrekken wij ook alternatieven in het kader van onze huidige armoederegelingen (witgoed- en p.c.).

De collectieve zorgverzekering wordt de komende jaren verder doorontwikkeld als voorliggende zorgverzekering voor de minima en specifiek voor chronisch zieken en mensen met een beperking. De schuldhulpverlening en onder bewindstelling willen wij samen met het GKB verder op elkaar afstemmen.

PROGRAMMA 5 RUIMTE EN MILIEU

Van afval naar grondstof

Om duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen te stimuleren, werkt het Rijk samen met maatschappelijke organisaties aan het programma Van Afval Naar Grondstof.

In 2013 werd circa 60% van het Stadskanaalster afval aan de bron gescheiden. Het Rijk stimuleert een scheidingspercentage van 75% in 2020. Dat betekent voor ons een flinke ambitie. Ons uitgangspunt bij het realiseren van die ambitie is scheiden aan de bron als dat praktisch uitvoerbaar is.

Een scheidingspercentage van 75% kunnen wij op een aantal manieren (of combinaties daarvan) behalen. Bijvoorbeeld meer componenten gescheiden inzamelen, kwaliteit van de huidige gescheiden inzameling verbeteren en beter scheiden in onze milieustraat.

Van bestemmingsplan naar omgevingsplan

In 2018 zal de omgevingswet in werking treden. De omgevingswet zal de bestaande wetten en regelingen voor het omgevingsrecht vervangen. Met deze wet wordt het instrument bestemmingsplannen vervangen door een omgevingsplan.

Vooruitlopend op de omgevingswet wil het Ministerie van Infrastructuur en Milieu al experimenteren met deze nieuwe planvorm. Dit doet zij in het kader van de Crisis- en Herstelwet door middel van het aanwijzen van projecten. Binnen deze projecten wordt voor een aantal gemeenten de mogelijkheid opgenomen om te experimenteren met een bredere reikwijdte van bestemmingsplannen. Daarmee kunnen deze bestemmingsplannen het karakter van een omgevingsplan krijgen.

Voor 2018 zullen voor onze gemeente alle bestemmingsplannen moeten zijn herzien. Momenteel bereiden we deze actualisatieronde voor. Wij willen graag werken met een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. De reden is dat we daarmee een plan hebben dat ook na 2018 onder de omgevingswet nog actueel is. Ook sluit een dergelijk plan beter aan op onze doelstellingen dan een regulier bestemmingsplan:

- dereguleren;
Om onnodige vergunningsprocedures te voorkomen, willen wij onderzoeken of we panden ruimer kunnen bestemmen en op eenvoudige wijze een gewijzigd gebruik kunnen toestaan. Het huidige systeem van specifieke bestemmingen is hiervoor niet toereikend. Het omgevingsplan is hiervoor een beter instrument.
- omgaan met bevolkingskrimp en wegbestemmen functies;
Het is gewenst om ongebruikte bouwtitels (wonen) weg te bestemmen. Ook op andere gebieden zorgt bevolkingskrimp en leegstand er voor dat we op een andere manier de ruimtelijke ordening moeten regelen. Wij verwachten dat het omgevingsplan ons betere mogelijkheden biedt om op deze ontwikkelingen te anticiperen.
- grotere reikwijdte;
We willen onderzoeken of we aanverwant beleid zoals welstand, monumentenbeleid en milieu in het plan kunnen opnemen. Hierbij is het gewenst dat het beleid door college/raad kan worden aangepast zonder dat hiervoor het gehele plan opnieuw moet worden vastgesteld. Dit is alleen binnen een omgevingsplan mogelijk.
- bestuurlijke afwegingsruimte;
In Stadskanaal is de kanaalzone een bijzonder gebied mede omdat verschillende functies naast elkaar voorkomen. Tevens ontwikkelen zich diverse nieuwe functies in deze zone. Dit is ook een gebied dat met wegverkeerslawaaï te maken heeft (wet geluidhinder). Kortom, de verschillende milieueisen staan soms op gespannen voet met de nieuwe ontwikkelingen en de wens om leegstand in deze zone te voorkomen. De omgevingswet geeft ons naar verwachting meer ruimte om hier een goede oplossing voor te vinden.

- minder plannen;
Het uitgangspunt voor een omgevingsplan is dat er één plan per gemeente wordt opgesteld. De insteek van de actualisatieronde is er op dit moment op gericht om voor de gemeente Stadskanaal één plan voor de kernen op te stellen en één plan voor het buitengebied. Hiermee verminderen we het aantal plannen en regelingen en zorgen we voor een consistent beleid in de gehele gemeente.

PROGRAMMA 6 BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Herindeling

De beoogde herindelingsgemeenten Bellingwedde, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Vlagtwedde blijven voorlopig onderdeel van de provinciale Arhi-procedure uitmaken. Mede op basis van het rapport "Grenzeloos gunnen II" wordt de Arhi-procedure voortgezet. De raad heeft op 30 maart 2015 de daartoe opgestelde strategische agenda behandeld. Kernpunt is het uitgangspunt dat een herindeling van vijf gemeenten voldoende economische en bestuurlijke robuustheid vertoont.

Agenda voor de Veenkoloniën

In 2015 vindt in de stuurgroep van de Agenda voor de Veenkoloniën besluitvorming plaats over de samenwerking na 2015. Inzet is de samenwerking in ieder geval voort te zetten gedurende de programmaperiode van het Innovatieprogramma Landbouw Veenkoloniën 2012-2020.

Externe communicatie

Het gebruik van nieuwe digitale communicatiemiddelen (zoals de gemeentelijke website, social media, app's, twitter en elektronische berichtgeving/bekendmakingen op landelijke platforms) zal worden gecontinueerd.

Klant contact centrum (KCC)/burgerzaken

In het Transitieplan KCC en de uitwerkingsstukken hebben wij doelen beschreven die gehaald moeten worden door het oprichten van een KCC. Hierdoor moet de dienstverlening verbeteren tegen op termijn (1 januari 2017) dezelfde kosten.

Telefonie doen we steeds meer zelf en we sturen op sterke vermindering van de inzet van het callcenter voor de overflow. Voor de bereikbaarheid willen we in 2016 80% van de telefoontjes opnemen binnen 30 seconden. Het streven is om per 2017 80% van de klantvragen in één stap in het KCC af te handelen. Daarnaast stimuleren wij het gebruik van het digitale kanaal. Het streven is om het gebruik te laten groeien naar 80%. Hiertoe worden social media en app's ingezet. Ook moet daarvoor onze website worden ingericht als een toptakensite die responsive is voor zowel smartphone als tablet.

Openbare orde en veiligheid

Het door uw raad vastgestelde Veiligheidsplan 2015-2018 zal verder worden uitgevoerd. Specifiek zal daarbij worden ingezet op de drugsoverlast, geluidsoverlast, jongerenoverlast en woonoverlast. Daarbij zal ook de komende jaren nadrukkelijk gezamenlijk worden opgetrokken met de zorgpartijen, justitiële partijen en bewoners(platforms).

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Bedragen x € 1.000,00

Prioriteit en activiteit LASTEN		2016 <i>- minder of meer</i>	2017 <i>- minder of meer</i>	2018 <i>- minder of meer</i>	2019 <i>- minder of meer</i>
Vrijval kapitaallasten	2				-50
Meerjarenprogr.verv.inv.	2				12
Informatievoorz./automat.	3	39	33	29	29
Formatie	3	184	184	184	184
Totaal lasten		223	217	213	175

Prioriteit en activiteit BATEN		2016 <i>- minder of meer</i>	2017 <i>- minder of meer</i>	2018 <i>- minder of meer</i>	2019 <i>- minder of meer</i>
Totaal baten		0	0	0	0

Totaal nieuw beleid programma		223	217	213	175
-------------------------------	--	-----	-----	-----	-----

Algemene uitgaven

In de meerjarenraming tot en met 2018 is jaarlijks cumulatief:

- € 69.000,00 geraamd in verband met vrijval van kapitaallasten;
Voor 2019 verlagen wij, in verband met een lager investeringsniveau, deze raming naar € 50.000,00.
- € 12.000,00 geraamd voor de uitvoering van het meerjarenprogramma vervangingsinvesteringen.
Ook voor 2019 wordt dit bedrag geraamd.

Informatievoorziening en automatisering

Planning & Control

In het informatiebeleidsplan is het ICT beleid en de uitvoering daarvan voor een periode van vier jaar vastgesteld. Het vastleggen van de uitvoering resulteert in een investeringsplan-ICT met te nemen maatregelen en daarbij behorende kredieten en investeringslasten. De geplande investeringen en bijbehorende lasten zijn tot dusver jaarlijks meteen geraamd in de begroting. Het investeringsplan leent zich daar echter niet goed voor omdat de actualiteit van de veelal technische ontwikkelingen en mogelijkheden de voorgenomen investeringen snel achterhaalt. Dit leidt tot veel financiële mutaties achteraf in de investeringskredieten van de begroting, terwijl het lastenniveau daardoor niet wezenlijk wijzigt. Als we het ICT-investeringsplan en de uitvoering daarvan opnemen in de planning & control cyclus kunnen we hier efficiënter mee omgaan. We verhogen daarmee het inzicht van uw raad, het investeringsplan ICT wordt regelmatig geactualiseerd waardoor we slagvaardiger zijn en hebben minder administratieve lasten.

Vanaf de begroting 2016 besteden wij daarom in de paragraaf bedrijfsvoering meer aandacht aan het ICT- investeringsplan. We schetsen daar op hoofdlijnen het financieel kader voor de investeringen van het begrotingsjaar en zo mogelijk de meerjarenraming. Op basis van dit financieel kader ramen wij de investerings- en onderhoudslasten (op het onderdeel algemene dekkingsmiddelen) in de begroting. De vrijvallende lasten van de afgeschreven ICT-middelen komen vervolgens weer beschikbaar voor dekking van dit budget.

Met het vaststellen van de begroting hebben wij machtiging van uw raad om binnen het financieel kader over te gaan tot uitvoering. Bij de voorjaars- en najaarsnota rapporteren wij u over de voortgang van de uitvoering van het ICT-investeringsplan zoals door u vastgesteld in de begroting (paragraaf bedrijfsvoering). Dan stellen wij u voor kredieten beschikbaar te stellen en de lasten te ramen. Dit gebeurt budgettair neutraal.

De (restant)kredieten die door u voorheen al beschikbaar zijn gesteld bedragen totaal € 613.000,00 (software € 498.200,00 en hardware € 114.800,00). De investeringslasten van deze kredieten bedragen per saldo netto (na verrekening van de bijdragen van derden) € 106.000,00. Dit bedrag blijft alvast als budgetruimte beschikbaar voor een bijgesteld ICT-investeringsplan.

Nieuwe investeringen

In het investeringsplan ICT zijn de verwachte investeringen voor 2015 en 2016 opgenomen. De investeringen zijn onderverdeeld in twee groepen: onvermijdelijke investeringen (op basis van wetgeving, noodzakelijke vervanging etc.) en nieuwe wensen op basis van de vastgestelde visie op dienstverlening.

Voor de investeringslasten van de onvermijdelijke investeringen voor 2015 en 2016 is ruimte binnen de nog beschikbare budgetruimte van € 106.000,00.

De nieuwe beleidswensen richten zich geheel op het faciliteren en het verbeteren van onze dienstverlening binnen het kader van het nieuwe werken. Voor een deel zijn deze nieuwe beleidswensen als onvermijdelijk aan te merken. Er moet hoe dan ook geïnvesteerd worden in de mogelijkheid van plaats- en tijdonafhankelijk werken door de omgevingsdienst Groningen en de vervanging van enkele (virtuele) werkplekken. De structurele investeringslasten hiervan bedragen € 23.000,00 (krediet € 100.000,00). Dit is inclusief een aantal pilots in het kader van meer mobiel werken.

De investeringslasten voor de aanschaf van de overige devices, servers en software worden als nieuwe beleidswens aangemerkt en bedragen € 39.000,00 (totaal krediet € 170.000,00). Dit betreft de verdere uitrol van mobiele werkplekken vanaf 2016 op basis van een uitgewerkt plan dat aanvang 2016 wordt opgesteld.

We stellen voor in de begroting vanaf 2015 jaarlijks cumulatief een budget van € 35.000,00 op te nemen voor implementatiekosten en onderhoudslasten (onder andere licenties). Hier is nu niet in voorzien.

Wij stellen u voor om in de begroting 2016 € 23.000,00 op te nemen voor het opvangen van investeringslasten van noodzakelijke nieuwe beleidswensen. Daarnaast stellen wij u voor om in de begroting 2016 € 39.000,00 op te nemen voor investeringslasten van overige nieuwe beleidswensen.

Recapitulerend ziet het financiële plaatje van de nieuwe lasten er als volgt uit:

Overzicht nieuwe lasten investeringen ICT

	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
Cumulatief budget voor onderhoud/invoering	€ 35.000,00	€ 70.000,00	€ 105.000,00
Overige vrijval kapitaallasten	" -58.000,00	" -99.000,00	" -138.000,00
Ontwikkeling budget	€ -23.000,00	€ -29.000,00	€ -33.000,00
Beleidswensen a.g.v. visie dienstverlening	" 62.000,00	" 62.000,00	" 62.000,00
Investeringslasten inclusief beleidswensen	<u>€ 39.000,00</u>	<u>€ 33.000,00</u>	<u>€ 29.000,00</u>

Formatie

De komende jaren staat de gemeente voor belangrijke maatschappelijke en economische opgaven. Dit vraagt om adequate en gedegen beleidsvoorbereiding en ondersteuning. Te denken valt aan ontwikkelingen als het gevolg van de Strategische agenda/gemeentelijke herindeling, transformatie van de sociale zorgstructuur om zorg en ondersteuning betaalbaar te houden en het verwezenlijken van onze (nog vast te stellen) economisch programma. In ons bestuursakkoord 2014-2018 hebben we beleid van de gemeente in vier kernwoorden gekarakteriseerd: sociaal, leefbaar, economisch sterk en bestuurskrachtig. Op die manier willen we ons beleid blijven vormgeven.

We ervaren in de ambtelijke organisatie echter meer dan eens krapte bij het uitvoeren van de reguliere taken en programma's en kunnen daardoor maar moeilijk ruimte vinden voor de zwaardere beleidsthema's. Deze beleidsthema's vragen bovendien regelmatig afdelingsoverstijgende inzet en spelen ook vooral op lokaal, regionaal en bovenregionaal niveau. Gelet hierop stellen wij u voor € 184.000,00 beschikbaar te stellen om op concernniveau de formatie met 2fte uit te kunnen breiden.

Samenvatting nieuw beleid

Bedragen x € 1.000,00

Prioriteit en activiteit LASTEN	2016 <i>- minder of meer</i>	2017 <i>- minder of meer</i>	2018 <i>- minder of meer</i>	2019 <i>- minder of meer</i>
<i>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>	223	217	213	175
Totaal lasten	223	217	213	175

Prioriteit en activiteit BATEN	2016 <i>- minder of meer</i>	2017 <i>- minder of meer</i>	2018 <i>- minder of meer</i>	2019 <i>- minder of meer</i>
Totaal baten	0	0	0	0

Saldo	223	217	213	175
--------------	------------	------------	------------	------------

C. Financiële positie

FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

Samenvatting financiële consequenties

Na verwerking van de beleidswensen (hoofdstuk B) ontstaat het volgende financiële beeld voor de meerjarenraming 2016-2019.

(bedragen x € 1.000,00)

	2015	2016	2017	2018	2019
Saldi na wijziging voorjaarsnota 2015	-1.555	-308	509	338	338
Nieuw beleid	0	-223	-217	-213	-175
Saldi na verwerking nieuw beleid	-1.555	-531	292	125	163

Meerjarenraming 2016-2019

Na het verwerken van de wijzigingen van de voorjaarsnota en het nieuwe beleid vertoont de meerjarenraming in 2019 een overschot € 163.000,00. Dit bedrag is niet vrij besteedbaar. Wij vinden dat dit bedrag als buffer beschikbaar moet blijven voor onderstaande risico's.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 treedt de vennootschapsbelastingplicht (VPB-plicht) voor overheidsondernemingen in werking. Uit een inventarisatie in 2015 zal blijken welke activiteiten een onderneming vormen en of deze activiteiten wel of niet onder de VPB-plicht vallen. De financiële consequenties kunnen wij op dit moment nog niet inschatten.

Sociaal domein

Er zijn binnen de 3 decentralisaties ontwikkelingen waarvan het effect op de kosten van de gemeente niet goed te voorspellen is. In deze perspectiefnota is voor de begroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2019 uitgegaan van het niveau van 2015. Er is een risico op substantiële afwijkingen. Kort geschetst zien we de volgende factoren die daarop van invloed zijn.

Voor de uitvoering van de Jeugdzorg en de Wmo-AWBZ zijn voor de transitieperiode arrangementen afgesproken met zorgaanbieders voor de levering van zorg in natura (het continuïteitsarrangement AWBZ en het Regionaal Transitiearrangement Jeugd). Dit betekent dat er voor zorg in natura (ZIN) budgetafspraken gelden waardoor de kosten voor de duur van het arrangement bekend zijn. Na afloop van deze periode zal de transformatie van de zorgstructuur gerealiseerd of op z'n minst in gang gezet moeten zijn. Niet bekend is wat dit betekent voor de zorgkosten.

Met de invoering van de decentralisaties is ook de Wet langdurige zorg (Wlz) ingevoerd. Voor een groep cliënten die voor zorg en ondersteuning kunnen overgaan naar gemeenten bestaat een overgangsrecht op de Wlz. Deze "Wlz-indiceerbaren" zijn cliënten met een extramurale AWBZ-indicatie die op grond van hun grote zorgvraag en behoefte aan 24 uren-toezicht vermoedelijk vallen onder de toegangscriteria van de Wlz. Landelijk maken er daardoor ca. 13.000 cliënten minder gebruik van de Wmo 2015 en de Jeugdwet dan voorzien. Het Rijk past de integratie-uitkering sociaal domein daarop aan. Voor onze gemeente betekent dit een structurele verlaging van de uitkering van ca. € 400.000,00. De aanstaande meicirculaire gaat hier verder op in.

De (eerste) cijfers over de in 2014 daadwerkelijk geleverde zorg zijn bekend. De besteding aan zowel ZIN als persoonsgebonden budget (PGB) is lager dan in 2013, het jaar waarop de zorgbudgetten voor gemeenten zijn gebaseerd. Dit kan een positief effect hebben op de kosten van 2015 en volgende. De met zorgaanbieders overeengekomen budgetafspraken voor 2015, en voor de Jeugd ook voor 2016 en 2017, dempen dit effect echter. Het geld dat we kwijt zijn aan ZIN hangt namelijk niet af van de werkelijke besteding, maar is een percentage van het zorgbudget van de gemeente. Voor een deel van de PGB's (voor Jeugd moet dit nog nader uitgewerkt worden) zou het effect wel direct waarneembaar moeten zijn. De kosten kunnen daardoor lager zijn dan geraamd.

Echter, het Rijk overweegt om de lagere besteding in 2014 structureel te korten op het budget dat beschikbaar is gesteld aan gemeenten, dus op de integratie-uitkering sociaal domein. Dit, omdat het Rijk ziet dat het zelf meer zorg heeft vergoed onder de Wlz. De VNG verzet zich hier tegen omdat een korting niet voldoet aan de criteria die daarvoor gelden volgens de Financiële verhoudingswet. Dit is een juridisch argument, inhoudelijk maakt de VNG ook bezwaar. Veel gemeenten, en dat geldt ook voor ons, hebben het geld voor 2015 al vastgelegd via inkoopafspraken en vaak ook voor meer dan één jaar. Bovendien betekent de groei van de Wlz in 2014 niet dat er minder investering nodig is in de gemeentelijke zorg en begeleiding. Ook kan niet zondermeer worden aangenomen dat groei bij de Wlz een verlaging van de zorgbudgetten van gemeenten rechtvaardigt.

Risico's op het gebied van de uitvoering van de Participatiewet zien wij vooral bij de voorgenomen herstructurering van de sociale werkvoorziening (sw-sector). Het Rijk heeft besloten tot een afbouw van de sector. Landelijk gezien wordt het aantal wsw-ers (plaatsingen op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening) afgebouwd van 90.000 naar 30.000. Gelijktijdig kort het Rijk op de hoogte van de rijkssubsidie. Hierdoor dreigen grote tekorten te ontstaan bij de sw-bedrijven, in ons geval Wedeka. Het rijksbeleid maakt een herstructurering van de sociale werkvoorziening noodzakelijk. De nota "Invoering participatiewet Oost-Groningen" die vorig jaar is vastgesteld zette in op een aantal beleidslijnen en uitvoeringskaders voor deze herstructurering. Voor een deel voorziet nu het akkoord van Westerlee hierin. Dit akkoord leidt onder andere tot de afbouw van de gemeenschappelijke regeling Wedeka. Een deel van het werk en het personeel moet bij het reguliere bedrijfsleven worden ondergebracht en een deel in een nieuwe entiteit als een vorm van beschut werken. Het Rijk stelt geld beschikbaar voor de kosten van deze herstructurering, maar niet voor de exploitatietekorten. De bestaande wsw-indicaties van inwoners van de gemeente worden echter gerespecteerd. Dit betekent dat de gemeente uiteindelijk, na de herstructurering van de sw-sector, risicodrager blijft voor het inkomen van deze groep mensen.

Gemeentefonds

Groot onderhoud

Het Gemeentefonds en de systematiek op basis waarvan de verdeling van de middelen plaats vindt wordt jaarlijks onderhouden. Periodiek vindt groot onderhoud plaats. Uitgangspunt hierbij is dat geen middelen aan het gemeentefonds worden toegevoegd of onttrokken, de omvang blijft dus hetzelfde waardoor door het herverdelen van de middelen zowel voordeel- als nadeelgemeenten ontstaan. De eerste fase van de herverdeling is in de begroting 2015 en meerjarenraming verwerkt en levert onze gemeente een lagere algemene uitkering en structureel nadeel op van € 264.000,00. Met ingang van 2016 wordt de tweede fase herverdeling gerealiseerd en op basis van voorlopige uitkomsten verwachten we weer een nadeel, nu van € 242.600,00. In de meicirculaire 2015 zijn de uitkomsten geactualiseerd naar het uitkeringsjaar 2016. De definitieve uitkomsten worden in het totaal van de ontwikkelingen van de verschillende uitkeringen uit het gemeentefonds in de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019 verwerkt.

In de tweede fase van de herverdeling is ook het cluster Openbare orde en Veiligheid (Brandweer en Rampenbestrijding) beoordeeld. Met uitzondering van de gemeente Groningen ontvangen alle Groninger gemeenten meer algemene uitkering vanuit dit cluster. De verdeelsleutel die de Veiligheidsregio Groningen hanteert voor de exploitatiebijdrage is gebaseerd op het individuele aandeel van een gemeente in het totaal dat in de provincie Groningen vanuit het cluster OOV (B&R) aan alle gemeenten samen wordt verdeeld. De herverdeling tweede fase heeft daarmee ook consequenties voor de verdeelsleutel van en de exploitatiebijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen.

Krimpmaatstaf

Tot en met 2016 ontvangen gemeenten (waaronder Stadskanaal) die te maken hebben met sterke daling van het inwoneraantal een tijdelijke uitkering op basis van de krimpmaatstaf. Het voornemen van het Rijk is om de krimpmaatstaf te beëindigen en de betreffende middelen voorlopig voor een periode van vijf jaar toe te kennen aan acht gemeenten binnen de aangewezen topkrimpregio's. De acht gemeenten worden in overleg met de regio vastgesteld. Op deze wijze wil het Rijk een meer regionale en integrale aanpak van de krimpproblematiek stimuleren.

Weerstandsvermogen

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door structurele begrotingsoverschotten en/of maatregelen die structurele middelen genereren. De meerjarenraming vertoont in 2019 een overschot van € 163.000,00. De genoemde risico's zijn (nog) niet kwantificeerbaar. Tegenvallers en risico's van structurele aard met financiële gevolgen voor de langere termijn kunnen in beginsel niet worden gedekt uit de incidentele weerstandscapaciteit. Zodra structurele risico's zich voordoen zullen deze moeten worden vertaald naar de meerjarenbegroting. Incidenteel kunnen voor tegenvallende lastenontwikkelingen echter wel bedragen onttrokken worden aan de algemene reserve.

Incidentele weerstandscapaciteit

De omvang van de algemene reserve en de bestemmingsreserves (het eigen vermogen) bepaalt de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting 2015 is de beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2015 geraamd op € 20,3 miljoen. Ten opzichte van de begroting is de raming geactualiseerd. Per 31 december 2015 bedraagt deze nu € 19,7 miljoen.

In de Voorjaarsnota 2015 zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de risico's geactualiseerd. Op basis hiervan blijft de beschikbare weerstandscapaciteit (uitgaande van de vastgestelde ratio van 1,15) voldoende voor de dekking van de lopende (incidentele) risico's.

Hierbij moet wel rekening gehouden worden met een mogelijke inzet van de algemene reserve voor structurele risico's (zie structurele weerstandscapaciteit).

Reservepositie (x € 1.000)

	31 december 2015
Omvang algemene reserve	€ 15.700
Omvang bestemmingsreserves	" 30.100
	<u>€ 45.800</u>
Niet vrij besteedbaar:	
Algemene reserve/verkoop aandelen Essent	€ 3.200-
Beklemde reserves:	
Bestemmingsreserve verkoop aandelen Essent	" 13.300-
Bestemmingsreserve bijdragen vaste activa	" 9.600-
Beschikbare weerstandscapaciteit	<u>€ 19.700</u>

Specificatie omvang algemene reserve

Stand per 1 januari 2015	€ 15.858
Resultaat rekening 2014 (voorlopig)	" 2.363
	<u>€ 18.221</u>
Af:	
Geraamde mutaties 2015	" 943-
Begrotingssaldo 2015 tot met Voorjaarsnota	" 1.555-
	<u>€ 15.723</u>

Bestemmingsreserve incidentele bestedingen

De reserve incidentele bestedingen wordt jaarlijks gevoed door toevoeging van de rentebaten van de voorzieningen en een deel van de rentebaten van de (bestemmings)reserves. Op basis van de werkelijke stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2015 is het verloop van de reserve geactualiseerd.

In de begroting 2015 is uitgegaan van een beginstand per 1 januari 2015 van € 958.000,00. De werkelijke stand is € 2.100.000,00. Het verschil van € 1.142.000,00 is voornamelijk veroorzaakt door uitstel of vrijval van geplande onttrekkingen vóór 1 januari 2015.

Voor de periode 2015-2018 is in de begroting 2015 een rentetoevoeging van totaal € 2.078.000,00 geraamd. Als gevolg van de hogere beginstand per 1 januari 2015 is met name de rentetoevoeging 2015 hoger. De geraamde rentetoevoeging voor deze periode is nu € 2.349.000,00. Dit is € 271.000,00 meer dan in de begroting 2015. Voor 2019 wordt € 474.000,00 geraamd.

Voor het toereikend houden van voorzieningen en bestemmingsreserves is in 2019 € 70.000,00 geraamd. De geraamde stand van de bestemmingsreserve Incidentele bestedingen per 31 december 2019 is dan € 2.240.000,00.

Verloop van de reserve incidentele bestedingen:

	2015	2016	2017	2018	2019
Stand per 1 januari	2.100.000	519.000	1.059.000	1.442.000	1.836.000
Mutaties bestand beleid					
Bij: toevoeging rente	822.000	610.000	453.000	464.000	474.000
Af: toereikendheid	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
restand voorgaande jaren	-2.327.000				
bestand beleid	-6.000				
Stand per 31 december	519.000	1.059.000	1.442.000	1.836.000*	2.240.000

*In de begroting 2015 is de geraamde stand per 31 december 2018 € 1.300.000,00. Het verschil van € 536.000,00 is als volgt te verklaren:

- vrijval rekening 2014	€ 265.000,00
- rentevershil 2015-2018	" 271.000,00
	<u>€ 536.000,00</u>